

POSTANOWIENIE

Dnia 19 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Joanna Lemańska (przewodniczący)

SSN Leszek Bosek (sprawozdawca)

SSN Oktawian Nawrot

w sprawie z powództwa J. N. i J. N.1
przeciwko syndykowi masy upadłości Bank spółki akcyjnej w W.
o zapłatę i ustalenie ewentualnie o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 19 listopada 2024 r.,
na skutek skargi J. N. na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez
nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Łodzi
sprawie o sygn. akt I ACa 2521/24,

**1. stwierdza, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w
Łodzi, sygn. akt I ACa 2521/24, nastąpiła przewlekłość
postępowania;**

**2. zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Łodzi
na rzecz J. N. sumę pieniężną w wysokości 2000 (dwóch tysięcy)
zł za okres od 14 maja 2021 r. do 19 listopada 2024 r.;**

**3. zaleca Sądowi Apelacyjnemu w Łodzi wyznaczenie terminu
posiedzenia w sprawie o sygn. akt I ACa 2521/24 nie później niż w
terminie dwóch miesięcy od dnia zwrotu akt;**

**4. nakazuje zwrócić od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego
w Łodzi na rzecz J. N. opłatę od skargi w wysokości 200
(dwieście) złotych;**

**5. zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Łodzi
na rzecz J. N.1 kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem**

zwrotu kosztów zastępstwa procesowego wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia jego doręczenia Skarbowi Państwa – Sądowi Apelacyjnemu w Łodzi do dnia zapłaty tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu skargowym;

6. w pozostałym zakresie skargę oddala.

Leszek Bosek Joanna Lemańska Oktawian Nawrot

UZASADNIENIE

Pismem z 26 czerwca 2024 r. pełnomocnik J. N. wniósł skargę na przewlekłość postępowania toczącego się przed Sądem Apelacyjnym w Łodzi w sprawie I ACa 1063/23 o zapłatę i ustalenie ewentualnie o zapłatę z tytułu nieważnej umowy kredytu walutowego. W związku z tym wniósł o:

1. stwierdzenie, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Łodzi w sprawie I ACa 1063/23 nastąpiła przewlekłość postępowania;
2. wydanie Sądowi Apelacyjnemu w Łodzi zalecenia wyznaczenia terminu rozprawy w terminie 2 miesięcy i do rozpoznania sprawy (wydania wyroku) w terminie 4 miesięcy od rozpoznania skargi;
3. przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego kwoty 10 000 zł;
4. zasądzenie od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Łodzi kosztów postępowania wraz z kosztami zastępstwa adwokackiego według norm prawem przepisanych.

W uzasadnieniu wyjaśnił, że od 12 kwietnia 2023 r. do dnia wniesienia skargi na przewlekłość Sąd Apelacyjny w Łodzi podejmował czynności w odstępach wielu miesięcy, które nie zmierzały do rozstrzygnięcia sprawy, a nadto uchylił udzielone przez Sąd Okręgowy w Sieradzu zabezpieczenie, narażając w ten sposób powodów na szkodę. Wpłata kolejnych rat kredytu oznacza, że powodowie nigdy już nie odzyskają tych pieniędzy – mimo prawomocnie wygranej sprawy – ponieważ brak będzie majątku pozwanej, z którego powodowie będą mogli zostać zaspokojeni.

Prezes Sądu Apelacyjnego w Łodzi wniósł o oddalenie skargi na przewlekłość wskazując, że nie zachodzi przewlekłość postępowania w sprawie, jak również sprawa nie należy do kategorii spraw pilnych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1725, dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość”), strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż jest to konieczne do wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

W celu stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania (art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość).

W utrwalonym orzecznictwie Sąd Najwyższy przyjmuje, że sąd rozpoznający skargę nie ma z urzędu obowiązku badania sprawności postępowania w sprawie od jego wszczęcia do prawomocnego zakończenia tylko dlatego, że strona krytycznie ocenia jego przebieg. Sąd powinien ograniczyć się jedynie do okoliczności wskazanych przez stronę (por. uchwałę 7 SN z 28 marca 2013 r., III SPZP 1/13). „Przytoczenie okoliczności uzasadniających żądanie”, o których mowa w art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy oznacza wskazanie czasu trwania postępowania świadczącego o wystąpieniu przewlekłości, jak również konkretnych czynności procesowych, których sąd nie podjął lub dokonał wadliwie, powodując w ten sposób nieuzasadnioną zwłokę w postępowaniu (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 2005 r., III SPP 95/05, OSNP 2006 nr 1-2, poz. 34, czy postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 stycznia 2008 r., III SPP 46/07).

Z art. 4 ust. 2 ustawy o przewlekłości wynika przy tym wyrażnie, że Sąd Najwyższy jest właściwy wyłącznie do oceny tylko tych czynności i okoliczności, które dotyczą postępowania przed sądem apelacyjnym lub Sądem Najwyższym. Jeżeli przedmiotem oceny miałyby być przewlekłość postępowania przed sądem okręgowym i sądem apelacyjnym, to zgodnie z art. 4 ust. 1b „właściwy do jej rozpoznania w całości jest sąd apelacyjny.”

W uchwale z dnia 9 stycznia 2008 r., III SPZP 1/07 Sąd Najwyższy wyjaśnił, że art. 2 ust. 1, wedle którego strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, odwołuje się do stanu istniejącego w chwili wniesienia skargi. Dlatego w utrwalonym orzecznictwie Sąd Najwyższy przyjmuje, że miarodajny dla rozpoznając skargi na przewlekłość postępowania są okoliczności z daty wniesienia skargi (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 83/05; z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06; z 6 grudnia 2006 r., III SPP 43/06; z 9 sierpnia 2006 r., III SPP 31/06; z 11 marca 2014 r., III SPP 28/14; z 31 maja 2017 r., III SPP 21/17; z 28 sierpnia 2019 r., I NSP 71/19; z 12 września 2024 r., I NSP 209/24; z 24 października 2024 r., I NSP 265/24).

Jakkolwiek więc stan przewlekłości stanowi charakterystykę postępowania ujmowanego jako pewna całość, co jest konsekwencją uniezależnienia tej instytucji od procesowych terminów przypisanych do każdej fazy postępowania i powiązania

go z finalnym czasem określania sytuacji jednostki w materialnie ujmowanej sprawie, to jednak przyjęta przez ustawodawcę konstrukcja skargi na przewlekłość w postępowaniu skutkuje ograniczeniami dla możliwości weryfikacji stanu przewlekłości w odniesieniu do całego postępowania, począwszy od jego wszczęcia.

Ponadto, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, za naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki uznaje się wielomiesięczną bezczynność sądu, trwającą co najmniej 12 miesięcy (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; z 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; z 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; z 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; z 12 grudnia 2018 r., I NSP 6/18; z 22 stycznia 2019 r., I NSP 71/18; z 18 października 2022 r., I NSP 256/22; z 10 stycznia 2024 r., I NSP 244/23). W każdym przypadku należy jednak oceniać całokształt okoliczności sprawy. Oceny, czy w danej sprawie mamy do czynienia z przewlekłością postępowania, nie można sprowadzić wyłącznie do samego czasu trwania postępowania.

Odnosząc powyższe do niniejszej sprawy, należy stwierdzić, że apelacja pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w Sieradzu z 10 października 2022 r. została wniesiona 15 listopada 2022 r. (k. 507). Akta sprawy wraz z apelacją zostały przekazane do Sądu Apelacyjnego w Łodzi 12 kwietnia 2023 r. (k. 538). Postanowieniem z 14 kwietnia 2022 r. oddalono wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych (k. 541). Pismem z dnia 21 kwietnia 2023 r. wezwano pozwaną – reprezentowaną przez zawodowego pełnomocnika – do uzupełnienia braków formalnych apelacji (k. 542), które uzupełniono 28 kwietnia 2023 r. (k. 562). Pismem z 5 maja 2023 r. doręczono powodowi odpis apelacji (k. 559). W dniu 23 maja 2023 r. do Sądu Apelacyjnego w Łodzi wpłynęła odpowiedź na apelację pozwanej (k. 563). Postanowieniem z dnia 7 czerwca 2023 r. uchylono prawomocne postanowienie Sądu Okręgowego w Sieradzu z 14 października 2022 r. w przedmiocie udzielenia zabezpieczenia roszczeń z uwagi na wszczęcie przymusowej restrukturyzacji pozwanej spółki (k. 579). Pismem z dnia 10 lipca 2023 r. powodowie wniesli ewentualny, procesowy zarzut potrącenia i zatrzymania (k. 583). Pismem z 7 lipca 2023 r. powodowie wniesli o odrzucenie apelacji (k. 595). Dalej pismem z 11 października 2023 r. powodowie wniesli o wezwanie i

prowadzenie sprawy z udziałem syndyka masy upadłości pozwanej spółki (k. 601). W dniu 30 października 2023 r. powodowie wniesli o udzielenie zabezpieczenia (k. 603). Postanowieniem z 29 stycznia 2024 r. na posiedzeniu niejawnym oddalono wniosek o udzielenie zabezpieczenia (k. 613). Pismem z 23 kwietnia 2024 r. powodowie złożyli kolejny wniosek o wezwanie do udziału w sprawie syndyka masy upadłości (k. 615). Postanowieniem z 2 lipca 2024 r. Sąd Apelacyjny w Łodzi zawiesił postępowanie apelacyjne ze skutkiem od dnia 20 lipca 2023 r. i wezwał po stronie pozwanej syndyka masy upadłości (k. 619). Jak wynika z postanowienia z 2 lipca 2024 r. Sąd Apelacyjny w Łodzi nie podjął jednocześnie zawieszonego postępowania (k. 619).

Powyższe ustalenia prowadzą do wniosku, że rozprawa apelacyjna nie została wyznaczona przez Sąd Apelacyjny w Łodzi przez okres ponad 14 miesięcy. Nie ulega zatem wątpliwości – w świetle przytoczonego wyżej utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego, że uzasadniona jest podstawa do stwierdzenia przewlekłości.

Konsekwencją stwierdzenia, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Łodzi w sprawie o sygn. I ACa 1063/24 nastąpiła przewlekłość postępowania było uwzględnienie – na podstawie art. 12 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość – żądania wydania zaleceń w przedmiocie dalszego postępowania. Sąd Najwyższy zalecił Sądowi Apelacyjnemu w Łodzi wyznaczenie terminu posiedzenia w sprawie I ACa 1063/24 w terminie dwóch miesięcy od dnia zwrotu akt sprawy. Sąd Najwyższy oddalił natomiast żądanie skarżącego w zakresie zobowiązania Sądu Apelacyjnego w Łodzi do wydania wyroku w terminie 4 miesięcy od rozpoznania skargi.

Ponadto, Sąd Najwyższy uwzględnił żądanie skarżącego i zasądził 2000 zł tytułem odpowiedniej sumy pieniężnej, zgodnie z treścią art. 12 ust. 4 ustawy. W pozostałym zakresie Sąd Najwyższy oddalił skargę.

Na podstawie art. 17 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość należało z urzędu zwrócić skarżącemu uiszczoną opłatę od skargi.

O kosztach postępowania skargowego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 1¹ oraz art. 99 k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 i w związku z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość oraz § 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości

z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1964 ze zm.).

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

Leszek Bosek Joanna Lemańska Oktawian Nawrot

[SOP]

r.g.